

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของประชาชนในเขตป่าสงวน ต้องการทราบว่าประชาชนมีความรู้และทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างไร ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติ เช่น เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพทางครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความยึดมั่นในศาสนา โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ การนิยามความสำคัญของทรัพยากร รายได้ครัวเรือน การพึ่งพิงป่าระดับครัวเรือน การอบรมของครอบครัว และแหล่งการได้รับข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อหาแนวทางสร้างทัศนคติที่ดีต่อทรัพยากรป่าไม้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้และทัศนคติประชาชนต่อทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

5.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และทัศนคติของประชาชนต่อทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ บัณฑิตบุคคล
- 2) ประชากร คือ ประชาชน ที่มีอายุ 14 - 60 ปี จำนวน 252 คน
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 14 - 60 ปี จำนวน 200 คน

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

5.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 เดือน

5.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi - Square โดยมีการพิจารณาค่าความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 ระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

- 1) ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.0 มีความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 23.0 มีความรู้ในระดับต่ำ และร้อยละ 9.0 มีความรู้ระดับสูง
- 2) ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.0 มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และร้อยละ 18.0 มีทัศนคติปานกลาง และร้อยละ 9.0 มีทัศนคติไม่ดี

5.3.2 ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

5.3.2.1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

- 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน กับตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน กับตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา พบว่า การนิยามความสำคัญของทรัพยากร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3.2.2 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้

1) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ พบว่า เพศ อายุ สถานภาพในครอบครัว สถานภาพทางสังคม กลุ่มสมาชิกทางสังคม ความยึดมั่นในศาสนา การนิยามความสำคัญของทรัพยากร รายได้ครัวเรือน การพึ่งพิงป่าไม้ การอบรมของครอบครัว และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในครอบครัว สถานภาพทางสังคม ความยึดมั่นในศาสนา รายได้ครัวเรือน การพึ่งพิงป่าไม้ การอบรมของครอบครัว การได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตป่าสงวนยังมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในการนำไปประยุกต์ใช้ยังอยู่ในระดับต่ำ ไม่ทราบว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างใดจึงมีประสิทธิภาพ และได้รับผลดี และอีกประการหนึ่งก็คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารของประชาชน ยังมีจำนวนมากที่ยังไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) จากแนวความคิด ทฤษฎี โลกทัศน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ เป็นแนวความคิดทฤษฎีที่เหมาะสมที่สุดที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติหรือทัศนะของมนุษย์ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) การนิยามความสำคัญของทรัพยากรก็เป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่จะให้มนุษย์มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่จะมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.4.2 ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

5.4.2.1 ระดับนโยบาย

1) สร้างให้ทุกคนในชาติมีจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรป่าไม้ ไม่ว่าทหาร ตำรวจ พ่อค้า เอกชน ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา เด็กอนุบาล ทุกคนมีจิตสำนึกรักประเทศชาติ ต้องรักทรัพยากรป่าไม้ รักภูผาป่าไม้ ห้วยน้ำลำธาร เปรียบเสมือนทรัพย์สมบัติในบ้านเรา และรัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมปกปักรักษา ปลูกขยายทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนให้มืออยู่คู่ชีวิตเราตลอดไป

2) รัฐบาลควรมีนโยบายมอบหมายหน้าที่ให้กระทรวงเกษตรและป่าน้ำ กรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องประสานงานกับประชาชนในท้องถิ่น ทหาร ตำรวจ และร่วมมือกับต่างประเทศอย่างเหมาะสมที่สุด เพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้

3) วิธีการที่รัฐจะต้องดำเนินการก็คือ มอบให้ประชาชนเป็นเจ้าของพื้นที่ป่าไม้ มีหน้าที่ดูแลปกปักรักษา และนำไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายให้เข้มงวดและลงโทษอย่างรุนแรงต่อผู้กระทำผิด และควรจัดให้ประชาชนมีพื้นที่ทำกินแบบถาวรเพื่อเลิกการถางป่าทำไร่ของประชาชน ให้ทหารและตำรวจเข้ามามีส่วนร่วมในการปกปักรักษาเนื้อที่ป่าสงวน เพิ่มงบประมาณและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้มากขึ้น เลิกการตัดไม้เพื่อส่งออกต่างประเทศ

5.4.2.2 ระดับปฏิบัติ

1) การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ควรให้ประชาชนทราบโดยละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้กับการดำรงชีวิตของคนเรา การใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ ให้ทราบถึงขั้นตอนการนำไปใช้และการปฏิบัติตัวจริงในพื้นที่

2) ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของจังหวัด อำเภอ และป่าไม้บ้าน ในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน ฝึกอบรมความรู้เรื่องวิธีการจัดการโดยทั่วไปของศูนย์คุ้มครองป่าสงวนแห่งชาติ ระเบียบ หลักการ การรายงาน การคุ้มครอง สำนักงาน การจัดทำเอกสาร การวางแผนปฏิบัติงานในเขตป่าสงวน

3) ควรปรับปรุงสื่อเพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้เพิ่มมากขึ้นด้วยสื่อมวลชนและสื่อมวลชนของรัฐและเอกชนด้วยทั้งสื่อมวลชนและสื่อมวลชนของรัฐและเอกชน

5.4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์หาความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเท่านั้น สำหรับแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวน

2) ควรศึกษาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับทรัพยากรป่าไม้ในการวิจัยคุณภาพเพื่อให้เห็นชัดแจ้งยิ่งขึ้น